

ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΕΧΩΔΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ: ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

1. Εισαγωγή:

Η αντιμετώπιση του θέματος των μελετών, απαιτεί **συνολική θεώρηση** όλων των φάσεων του συστήματος παραγωγής των έργων (σχεδιασμός, προγραμματισμός, χρηματοδότηση, κατασκευή, επίβλεψη, συντήρηση κ.λ.π.). Η μελέτη αποτελεί ένα μόνο κρίκο αυτής της αλυσίδας, η διαδικασία της ανάθεσης της μελέτης αποτελεί ένα μόνο επιμέρους ζήτημα της συγκεκριμένης φάσης παραγωγής του δημόσιου έργου. Στις σημερινές συνθήκες οι σχέσεις των συντελεστών του συστήματος παραγωγής των δημοσίων έργων (μελετητής, κατασκευαστής, προμηθευτής, το δημόσιο σαν κύριος του έργου κ.λ.π) καθορίζονται **με κριτήριο το καπιταλιστικό κέρδος**.

Στον αντίποδα, εμείς θεωρούμε ότι τα δημόσια έργα είναι κοινωνικό αγαθό. Εξυπηρετούν κοινωνικές ανάγκες και το σύστημα παραγωγής τους, από τη φάση της αρχικής ιδέας, μέχρι και τη φάση της διαχείρισης, πρέπει να στοχεύει σε συνδυασμένη ικανοποίηση του συνόλου των λαϊκών αναγκών (ασφάλεια των κατοίκων και των εργαζομένων στα έργα, μείωση της λαϊκής επιβάρυνσης, προστασία του περιβάλλοντος, αναβάθμιση της ποιότητας, της αισθητικής και της ταχύτητας κατασκευής των έργων, περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας).

2. Η άποψή μας επί του συγκεκριμένου νόμου:

Έχοντας τη συγκεκριμένη θεώρηση ως «Πανεπιστημονική», είμαστε αντίθετοι με το νόμο (πλέον) της κυβέρνησης της ΝΔ για τις μελέτες, επειδή:

α) Προχωρά στην σταδιακή ιδιωτικοποίηση του κρατικού ελέγχου

Με τα **άρθρα 1** (παρ 2 και 3) και το **άρθρο 9** προβλέπει ιδιώτες αναδόχους-παρόχους υπηρεσιών στους οποίους οι κρατικές υπηρεσίες αναθέτουν τον σχεδιασμό, την εποπτεία και τη διοίκηση των δημοσίων έργων, με την επίκληση της ανεπάρκειας του τεχνικού προσωπικού του κράτους!

β) Θεσμοθετεί ασαφή και αδιαφανή κριτήρια στη διαδικασία ανάθεσης και στην αξιολόγηση της ποιότητας των μελετών. Με το **άρθρο 2** εντάσσει στο ίδιο πλαίσιο αντιμετώπισης κατηγορίες μελετών με διαφορετικό επιστημονικό και διεπιστημονικό αντικείμενο. Με τα **άρθρα 6** (παρ 4 και 9) και **άρθρο 7** (παρ6)

αναδεικνύει σαν κριτήριο ανάθεσης-αξιολόγησης της προκαταρκτικής μελέτης, της προμελέτης και της οριστικής μελέτης την πληρότητα, τη διεξοδικότητα της εκτίμησης, την αξιοπιστία της μεθοδολογίας και την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης της μελετητικής ομάδας!

γ) Κατοχυρώνει τη δυνατότητα παράκαμψης ακόμα και αυτής της ασαφούς διαδικασίας αξιολόγησης.

Στο **άρθρο 3** εισάγεται η έννοια τη «Προγραμματικής Σύμβασης».

Με το **άρθρο 10** κατοχυρώνει τη διαδικασία ανάθεσης με διαπραγματεύσεις και επιτρέπει τη χρήση διαδικασίας χωρίς καν δημοσίευση προκήρυξης για καλλιτεχνικούς και τεχνικούς λόγους.

Με το **άρθρο 16** αποκλείει υποψήφιους που έχουν διαπράξει «σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα» χωρίς να ορίζει την έννοια του παραπτώματος!

Με το **άρθρο 6** (παρ12 και 14) προβλέπει την ακύρωση του αποτελέσματος αν κρίνεται ασύμφορο για τον κύριο του έργου και δίνεται η δυνατότητα απόρριψης της πρώτης κατά σειρά κατάταξης λύσης και η επιλογή πρότασης απ' την σύνθεση των υπολοίπων λύσεων!

Με το **άρθρο 8** δίνεται η δυνατότητα σύναψης συμφωνίας-πλαισίου σε κάθε περίπτωση που ο καθορισμός της τιμής σε συνάρτηση με την ποσότητα του έργου, αποτελεί καθοριστικότερο παράγοντα της σύμβασης.

δ) Ευνοεί την επικράτηση των ισχυρών ομίλων μέσω του κριτηρίου της οικονομικής προσφοράς για την ανάθεση μελέτης.

Τα ισχυρά γραφεία θα προσφέρουν μεγαλύτερες εκπτώσεις στην πρώτη φάση μέχρι να πετύχουν τον μονοπωλιακό έλεγχο του συγκεκριμένου τομέα. Στη συνέχεια θα δράσουν σαν καρτέλ. Επομένως, το κυβερνητικό επιχείρημα περί διασφάλισης του δημοσίου χρήματος είναι κι αυτό ψευδεπίγραφο, μιας και σε έναν μονοπωλημένο κλάδο οι τιμές είναι γνωστό ότι αυξάνονται μακροπρόθεσμα.

Συνολικά στο νόμο **προβλέπονται συγκεκριμένες ρυθμίσεις οι οποίες θα επιταχύνουν την συγκέντρωση και συγκεντροποίηση κεφαλαίου** στο κλάδο των μελετητικών γραφείων, την διαπλοκή του με το κατασκευαστικό και τραπεζικό κεφάλαιο. Έρχεται **κατ' επιταγή της Ε.Ε. μέσω οδηγιών που εξασφαλίζουν τις 4 ελευθερίες του Μάαστριχτ και που σκοπός τους είναι η απελευθέρωση της δράσης του μεγάλου κεφαλαίου**. Οι ισχυρές εταιρίες και οι τράπεζες θα καταλάβουν μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς σ' όλες τις τάξεις των μητρώων μελετητών και εταιριών μελετών.

Στην ίδια κατεύθυνση συμβάλλουν και άλλες ρυθμίσεις, όπως του **άρθρου 19** που προβλέπει συμβάσεις υπεργολαβίας στις μελέτες. Έτσι εκατοντάδες μικρά γραφεία θα εκτοπισθούν σταδιακά από μία φούχτα ελεγχόμενα σχήματα απ' τις μεγάλες εταιρίες, τα οποία θα προσφέρουν και μεγαλύτερες εκπτώσεις μέχρι να κυριαρχήσουν σε μεγάλο βαθμό στο κλάδο. Άμεση συνέπεια της πίεσης του ανταγωνισμού στα μικρά γραφεία θα είναι η εντατικοποίηση χιλιάδων μηχανικών που εργάζονται σ' αυτά με σχέση εξαρτημένης εργασίας.

3. Στοιχεία της δικής μας πρότασης:

Με βάση τη θέση μας ότι τα δημόσια έργα είναι κοινωνικό αγαθό, και στοχεύουν στην συνδυασμένη ικανοποίηση λαϊκών αναγκών, η ικανοποίηση αυτών των αναγκών προϋποθέτει ένα **ενιαίο κρατικό φορέα** που θα κατέχει τα **μέσα παραγωγής**, θα ελέγχει την κατανομή του αναγκαίου τεχνικού-εργατικού δυναμικού και θα υλοποιεί **το σύνολο των δραστηριοτήτων**, μελετών, κατασκευής, συντήρησης των έργων στο πλαίσιο του κεντρικού σχεδιασμού, σε συνεργασία με τις Πολυτεχνικές Σχολές, Επιστημονικές Οργανώσεις και Συνδικαλιστικούς Φορείς των εργαζομένων του κλάδου. Στο πλαίσιο του θα υπάρξουν **κίνητρα** για τη **συνεταιριστική δραστηριότητα τεχνικών** για τη μελέτη μικρών έργων, με ιδιαίτερη έμφαση στην αντιμετώπιση προβλημάτων σύνθετων μελετών.

Ιδιαίτερα για τις μελέτες ο συγκεκριμένος φορέας θα:

- Προωθεί την ερευνητική δραστηριότητα για τη διάγνωση νέων αναγκών, την εκπόνηση τεχνικών κανονισμών και την παραγωγή αναγκαίων προϊόντων.
- Διασφαλίζει την υλοποίηση ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την παραγωγή εξειδικευμένων μελετητών και την αναγκαία υποδομή υλοποίησης των μελετών.
- Θα υλοποιεί το μεγαλύτερο μέρος των μελετών και ιδίως στα μεγάλα και στα στρατηγικής σημασίας έργα.
- Διαμορφώνει την ιεράρχηση και τον προγραμματισμό των αναγκαίων μελετών ώστε να διασφαλίζεται η περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας.

Ταυτόχρονα με την παραπάνω θεμελιακή μας θέση διεκδικούμε:

A. Την **κατάργηση** του νόμου ως **απαράδεκτου**. Απαιτούμε την ύπαρξη ενιαίου πλαισίου χωρίς εξαιρέσεις και αστερίσκους που δίνουν τη δυνατότητα της επιλεκτικής εφαρμογής.

B. Είμαστε αποφασιστικά **ενάντιοι** σε κάθε προσπάθεια παραπέρα **ιδιωτικοποίησης των υπηρεσιών κρατικού ελέγχου** και αξιολόγησης των μελετών, με όποια μορφή κι αν πάρουν. Αντιτασσόμαστε αποφασιστικά στην **προσπάθεια μετακύλισης της κρατικής ευθύνης στις πλάτες του μηχανικού-μελετητή**, της ποινικοποίησης του επαγγέλματος.

Γ. Μέτρα από την πολιτεία στην κατεύθυνση της:

- **Εφαρμοσμένης έρευνας και μελέτης** για την διαμόρφωση κανονιστικών κειμένων (π.χ. Πρότυπα Υλικών, Προδιαγραφές Σύνταξης Μελετών, Κανονισμοί Σχεδιασμού).
- **Προγραμματισμένης εκπαίδευσης** και επανεκπαίδευσης των μελετητών,
- **Διαθεσιμότητας δικτύου** ειδικών επιστημόνων-συμβούλων,
- **Αναδρασιμότητας πληροφοριών** σχετιζόμενων με την επαλήθευση προβλέψεων προηγούμενων μελετών,
- **Υποδομής για την αντιμετώπιση αβεβαιοτήτων** (π.χ. αρχεία υπόγειων δικτύων κοινής ωφέλειας, εδαφολογικές-γεωλογικές μελέτες).

Δ. **Προοδευτική φορολόγηση** με την μείωση της φορολόγησης των μικρών γραφείων και αύξηση της φορολόγησης των γραφείων που συνδέονται με ισχυρούς ομίλους-τράπεζες. Κατάργηση κάθε μορφής «αντικειμενικού» κριτηρίου, ως τεκμήριου φορολόγησης. **Αναλογικότητα στις ασφαλιστικές εισφορές**, ανάλογα με την τάξη του πτυχίου, υπέρ των χαμηλότερων πτυχίων και σε βάρος – αναλογικά – των μεγαλύτερων και ιδιαίτερα των εταιρειών.

E. **Δραστική αύξηση των αμοιβών των μελετών, ριζική αναβάθμιση του Κώδικα Αμοιβών**. Είμαστε υπέρ της θέσπισης **ενιαίων κριτηρίων** για την αμοιβή όλων των κατηγοριών μελετών, χωρίς διακρίσεις «κύριου» και «δευτερευόντων» μελετητών, που και αντιεπιστημονικές είναι – μιας και με τα σημερινά επιστημονικά και τεχνολογικά δεδομένα είναι ελάχιστα τα έργα που μπορούν να θεωρηθούν ως «απλά» – και συντηρούν ένα κλίμα ανισότιμων και συντεχνιακών σχέσεων ανάμεσα στις ειδικότητες των μηχανικών.

ΣΤ. **Επανεξέταση και αποσαφήνιση** του περιεχομένου των **κατηγοριών μελετών**, οι οποίες πρέπει να ανταποκρίνονται στα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα και να διασφαλίζουν: (α) την **ισότιμη πρόσβαση** όλων των ειδικοτήτων των

μηχανικών στις κατηγορίες εκείνες που σχετίζονται με το αντικείμενο της επιστήμης τους, (β) τη **διεπιστημονική συνεργασία** των κλάδων των μηχανικών στην εκπόνηση των, κατά βάση σύνθετου χαρακτήρα, μελετών που απαιτούν τα έργα σήμερα.